

Viivi Järvinen

**Metsänomistajan metsänhoitomaksusta luopumisen syitä
ja seurauksia Kaakkois-Pirkanmaalla**

Opinnäytetyö

Kevät 2013

Maa- ja metsätalouden yksikkö

Metsätalouden koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Maa- ja metsätalouden yksikkö

Koulutusohjelma: Metsätalous

Suuntautumisvaihtoehto: Metsätalous

Tekijä: Viivi Järvinen

Työn nimi: Metsänomistajan metsänhoitomaksusta luopumisen syitä ja seurauksia Kaakkois-Pirkanmaalla, Metsänomistajien haastatteluja

Ohjaaja: Pekka Lietepohja, Heikki Holma

Vuosi: 2013

Sivumäärä: 34

Liitteiden lukumäärä: 1

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Kaakkois-Pirkanmaalla metsänhoitomaksusta luopuneiden metsänomistajien syitä luopumiselle ja kartoittaa samalla minkälaisia kokemuksia ja seurauksia siitä on heille käytännössä syntynyt. Asiaa lähestyttiin perehtymällä ensin metsänhoitoyhdistyksiin ja niiden historiaan, sekä tutustumalla tuleviin metsäalaa koskeviin lakimuutoksiin ja erilaisiin vaihtoehtoihin metsänhoitomaksun maksamiselle.

Tutkimus toteutettiin laadullisin menetelmin haastattelemalla metsänomistajia sekä puhelimitse, että käyntihaastattelujen avulla

Tutkimuksen tuloksista selvisi, että haastateltavien metsänhoitomaksusta luopumiseen vaikuttivat taloudelliset, sosiaaliset sekä arvomaailmalliset asiat. Merkittävien haastateltavia yhdistävä tekijä oli taloudellisen edun havittelu metsänhoitomaksusta luovuttaessa. Noin puolet haastateltavista mainitsi syyksi tyytymättömyyden paikallisen metsänhoitoyhdistyksen toimintaan. Yleistä tyytymättömyyttä herättivät myös nykyiset suppeat mahdollisuuden hoitaa omaa metsää.

Tutkimukseni perusteelle voi päätellä, että metsänhoitoyhdistysten tulisi parantaa asiakaspalveluaan, varsinkin jos he haluavat pärjätä tulevien lakiuudistusten jälkeen. Metsänomistajille tulevat lait mahdollistavat toivotusti, ainakin teoriassa, enemmän vapautta heidän päättäessään metsiensä hoidosta.

Avainsanat: metsänhoitoyhdistys, metsänhoitomaksu

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Agriculture and Forestry

Degree programme: Forestry

Specialisation: Forestry production

Author/s: Viivi Järvinen

Title of thesis: The forest owner's forest management fee waiver causes and consequences in South-East Pirkanmaa

Supervisor(s): Pekka Lietepohja, Heikki Holma

Year: 2013   Number of pages: 34   Number of appendices: 2

The purpose of this thesis is to clear up reasons why Forest owner gives up forestry fee in Southeast Pirkanmaa and how it practically effects them. Prior to the study subject was approached by studying the Forest Management Association and their history, as well as looking at the future forestry laws, and a variety of options for forestry fee payment.

The study was conducted using qualitative methods, as well as telephone interviews with forest owners, and interviews.

The study results showed that the interviewed forest management fee exemption contributed to the economic, social issues, and personal values. The most important thing was money. About half of the interviewees mentioned the reason for dissatisfaction with the local forestry association. General dissatisfaction was also of the current limited ability to manage their own forests.

Based on my research suggests, that the forestry associations should improve customer service, especially if they want to succeed in the coming legislative reforms. Forest owners will allow the laws properly, at least in theory, more freedom in deciding their treatment of their forests.

Keywords: the Forest Management Association, Forestry fee

SISÄLLYS

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract	3
Käytetyt termit ja lyhenteet	6
1 Johdanto.....	7
1.1 Työtausta	7
1.2 Tutkimuksen tavoite	7
2 Metsänhoitoyhdistys ja metsänhoitomaksu	9
2.1 Metsänhoitoyhdistys.....	9
2.2 Metsänhoitoyhdistysten historia	9
2.3 Laki metsänhoitomaksusta.....	11
2.4 Metsänhoitoyhdistysten ja muiden metsäpalvelutarjoajien palvelut	12
2.4.1 Metsänhoitoyhdistykset.....	12
2.4.2 Metsäkeskus	13
2.4.3 Suuret metsäteollisuuden yritykset (UPM, Stora Enso ja MetsäGroup)	13
2.4.4 Pienet metsäpalveluyritykset.....	14
2.5 Metsänomistuksen muutokset.....	14
2.6 Metsänomistajaa koskevat lakiuudistukset.....	15
3 Tutkimuksen toteutus	16
3.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	16
3.2 Tiedonkeruumenetelmien vertailua	17
3.3 Haastattelut.....	18
3.4 Tutkimuksen toteutus	19
4 Tutkimuksen tulokset	20
4.1 Metsänhoitomaksusta luopumisen syyt.....	20
4.2 Metsänhoitomaksusta luopumisella saavutetut edut ja tavoitteet.....	21
4.3 Metsän merkitys metsänomistajalle	22
5 Pohdintoja ja päätelmiä.....	24

LÄHTEET	26
Liitteet	28
Liite 1. Kysymyslomake	29

Käytetyt termit ja lyhenteet

Leimikko	Hakattavaksi merkattu metsäalue
Mhy	Metsänhoitoyhdistys
Poimintahakkuu	Poimintahakkuussa poistetaan ensisijassa suurimpia puita. Poimintahakkuu on lähinnä vaihtoehto päätehakkuulle, jos päätehakkuuta ei jostain syystä haluta tehdä.

1 Johdanto

1.1 Työtausta

Tutkimuksen lähtökohtana toimii kotipaikkakuntani metsänhoitoyhdistyksessä suorittamieni harjoittelujen aikana herännyt mielenkiinto, koskien metsänomistajien metsänhoitomaksusta luopumisen syitä. Tarkoituksena oli tehdä opinnäytetyö aiheesta tuolle metsänhoitoyhdistykselle. Kuitenkin esteeksi muodostui haastattelukelpoisten metsänomistajien harvalukuisuus ja haluttomuus osallistua tutkimukseen. Aihe oli kuitenkin mielestäni niin mielenkiintoinen, että päätin jatkaa tutkimusta itsenäisesti ja vain laajentaa tutkimusaluetta muualle Kaakkois-Pirkanmaalle.

Alun perin oli tarkoituksena kerätä vastauksia henkilökohtaisesti haastattelemalla sekä lähettämällä kyselylomakkeita kirjeitse. Ilmeni kuitenkin hyvin pian, ettei kukaan metsänomistajista ollut innokas vastaamaan kirjalliseen kyselyyni. Ainoiksi tiedonkeruumenetelmiksi jäi näin ollen kasvokkain tapahtuva haastattelu, sekä joissakin tapauksissa puhelinhaastattelu. Tämä ei tosin suurta haittaa aiheuttanut, sillä kirjallisten vastausten laatu ei oletettavasti olisi ollut yhtä hyvää kuin henkilökohtaisissa haastatteluissa.

1.2 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miksi metsänomistaja eroaa metsänhoitomaksun piiristä ja näin myös metsänhoitoyhdistyksestä. Erityistä mielenkiintoa herätti kysymys siitä olivatko eroamisen syyt ideologisia, taloudellisia vai henkilökohtaisia. Tutkimuksessa pyrittiin myös selvittämään, miten metsänomistajat kokevat suhtautuvansa metsään ja näin saada selville, minkälaisia asioita metsänhoitomaksusta luopuneen metsänomistajan ajatuksiin kuuluu ja voiko näitä asioita verrata muiden metsänhoitomaksusta luopuneiden ajatuksiin.

Tutkimus on tarpeellinen monelta kantilta. Esimerkiksi tutkimuksesta saatava tieto kertoo metsänhoitoyhdistyksille, minkä takia ihmiset eroavat siitä ja tämän tiedon kautta he voivat parantaa palvelujaan vastaisuudessa. Tämä olisi tällä hetkellä erityisen tärkeää uusien metsänhoitoyhdistystä koskevien lakiuudistusten vuoksi. Metsäteollisuudelle tieto on myös tarpeen sillä sen kautta hekin voivat parantaa palvelujaan asiakkaidensa mieltymysten mukaisiksi.

2 Metsänhoitoyhdistys ja metsänhoitomaksu

2.1 Metsänhoitoyhdistys

Metsähoitoyhdistyksellä tarkoitetaan metsänomistajien yhteenliittymää, jonka tarkoituksena on tukea metsänomistajia metsänhoitotöiden ja puukaupan suunnittelussa ja toteutuksessa (Finlex 1998). Metsähoitoyhdistysten puukauppapalveluiden etuna on, että metsänomistaja saa leimikostansa kilpailutetun hinnan.

Vuoden 2013 alussa metsänhoitoyhdistyksiä oli koko maassa 96 ja toimipaikkoja noin 300. Koko maassa tapahtuvasta yksityismetsien metsänhoitotöiden suunnittelusta metsänhoitoyhdistykset hoitivat noin 80 prosenttia ja leimikoiden suunnittelusta noin 75 prosenttia. Metsänhoitoyhdistykset tarjoavat myös koulutuspalveluja, jonka tarkoituksena on parantaa metsänomistajien metsiä koskevaa tietotaitoa (Metsänhoitoyhdistys 2013).

2.2 Metsänhoitoyhdistysten historia

Ajatus metsänhoitoyhdistysten perustamisesta heräsi vuonna 1900. Kaskeamisen, tervanpoltosta ja puun lisääntyneestä kotitarvekäytöstä johtunut metsiemme huono tila oli kuitenkin herättänyt huolta jo 1800-luvun loppupuolella. Yhteismetsätaloudesta toivottiin ratkaisua asiaan. (Viitala 2006, 19-24.)

Metsäosuuskunta Tapio aloitti toimintansa vuonna 1908 ja sitä voidaan pitää eräänlaisena metsänhoitoyhdistysten esiasteena. Ensimmäiset nykyistä metsänhoitoyhdistystä muistuttavat yhdistykset perustettiin Uudellamaalla muutamia vuosia Tapion syntymisen jälkeen (Viitala 2006, 30-33.). Tämän jälkeen samansuuntainen kehitys levisi muuallekin maahan. Yhdistystoiminta kuitenkin lakkasi lähes koko maassa sodan ajaksi, mutta elpyi taas 1920-luvun lopulla (Viitala 2006, 33-38.).

Valtio aloitti vuonna 1930 metsänhoitoyhdistyksen rahallisen tukemisen ja samalla yhdistysten linjoihin ja toimintaan saatiin yhteneväisyyttä. Avustuksilla oli yhdistyksille suuri vaikutus sillä jäsenmaksut kattoivat yhdistysten tuloista keskimäärin vain noin 20 prosenttia (Viitala 2006, 44-45.).

Lukuisien eri tahojen laatimien lakialoitteiden pohjalta laadittiin viimein vuonna 1950 ensimmäinen metsänhoitoyhdistyslaki (Viitala 2006, 80.). Lain mukaan metsänhoitoyhdistysten tehtävä oli

”kohottaa jäsentensä ja muiden toiminta-alueensa metsänomistajien metsätaloudellista ammattitietoa ja – taitoa sekä järjestää sitä varten käytettäväksi ammattimiesten apua samoin kuin muutoinkin edistää metsätaloutta alueellaan” (Metsänhoitoyhdistyslaki. 1950).

Laki mahdollisti sen, että kaikki metsänhoitomaksua maksavat metsänomistajat olivat oikeutettuja metsänhoitoyhdistyksen palveluihin riippumatta siitä, oliko hän yhdistyksen jäsen (Viitala 2006, 83). Lain myötä yhdistysten lukumäärän kasvu kiihtyi ja saavuttikin huippunsa 1960-luvun lopulla. Huippuvaiheensa jälkeen lukumäärän kasvu hiipui (Viitala 2006, 107). Myös varsinainen yhdistystoiminnan kehittäminen pysähtyi pitkäksi aikaa (Viitala 2006, 119-120).

1980- luvulla kiisteltiin laajalti metsänhoitoyhdistysten toiminnasta puukaupassa. Epäilyjen pohjalta toteutettiin koko maan kattava selvitys, josta selvisi, että puukaupallinen toiminta monissa metsänhoitoyhdistyksissä oli pahassa ristiriidassa metsänhoitoyhdistyksen kanssa. Selvityksen mukaan yhdistykset ohjasivat 90 prosenttia puukaupoista, joista yli 80 prosenttia suosi MTK:n kannustuksen vaikutuksesta Metsäliittoa ja/tai paikallista sahaa (Viitala 2006, 199-201). Erimielisyydet MTK:n ja metsäpalvelusopimuksia markkinoivien yhtiöiden kanssa johtivat lopulta MTK:n järjestämään puukauppasaartoon, joka kesti kesän 1983 (Viitala 2006, 215-217).

1990- luvulla uudet vaikeudet kuten kantohintojen äkillinen huononeminen ja kilpailuviraston puuttuminen metsänhoitoyhdistysten puolueelliseen toimintaan saivat aikaan uuden metsänhoitoyhdistyksen muotoutumisen vuonna 1998 (Viitala 2006, 289-290, 398). Lain oleellisinta antia oli muun muassa kaksiosainen metsänhoito-

maksu ja säädös yhdistyksen sisällä päätösvaltaa käyttävän valtuuston synnystä (Viitala 2006, 369, 409). Tämä laki ja asetus ovat voimassa tänä päivänäkin.

Nykyistä lakia on silti arvosteltu kovasti. Valtuustojen suuret yli- ja aliedustukset ovat herättäneet kritiikkiä. Esimerkiksi maanviljelijöillä on hallussaan suuri yliedustus, kun taas naispuoliset valtuutetut ovat hyvin harvassa. Myös yksittäisten metsänomistajien mielipiteiden kuuleminen on jäänyt heikommalle, kun vanhat julkiset jäsenkokoukset lakkautettiin (Viitala 2006, 411).

2.3 Laki metsänhoitomaksusta

Suomen metsänhoitolain mukaan jokainen vähintään 4 hehtaaria omistava on velvollinen maksamaan metsänhoitomaksua. Pienemmänkin metsätilan omistaja voi halutessaan liittyä metsänhoitomaksun piiriin. Maksu koostuu perusmaksusta ja hehtaarikohtaisesta maksusta, jonka jokainen metsänhoitoyhdistys saa lähes vapaasti itse määrittää (Finlex 1998). Esimerkiksi Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Pirkan vuoden 2012 hehtaarikohtainen maksu oli 2,752 € ja perusmaksu 21,41 €. Kaikki metsänhoitomaksua maksavat ovat lain mukaan automaattisesti alueensa Metsänhoitoyhdistyksen jäseniä (Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Pirkka 2012).

Metsänhoitomaksusta vapautuminen edellyttää, että:

- metsästä olemassa voimassaoleva metsänhoitosuunnitelma
- metsää on vähintään kolmen vuoden ajan hoidettu hyvän metsänhoidon vaatimusten mukaisesti
- metsästä ei löydy hoidollisia puutteita
- metsänhoidossa on käytettävissä jonkun muun kuin metsänhoitoyhdistyksen tai metsäkeskuksen palkkalistoilla oleva metsäammattihenkilö, jos metsänomistaja taikka tämän puoliso ei ole metsäammattihenkilö tai ole suorittanut metsätalousyrittäjän tai vastaavan ammattitutkintoa

- metsänomistaja ei saa olla jäsenenä metsänhoitoyhdistyksessä, jonka alueella hänen metsänsä sijaitsevat (Finlex 1998).

Vastapainona metsänhoitomaksulle metsänomistaja saa niitä palveluita ja neuvontaa, joita hän tarvitsee metsätalouden harjoittamiseen metsissään.

2.4 Metsänhoitoyhdistysten ja muiden metsäpalvelutarjoajien palvelut

2.4.1 Metsänhoitoyhdistykset

Metsänhoitomaksua vastaan metsänhoitoyhdistykset ilmoittavat tarjoavansa metsänomistajille puolueetonta metsähoito- ja puukauppapalvelua. Palveluihin kuuluu metsävarojen arviointia, metsänomistajien koulutusta ja neuvontaa, puukaupoissa avustamista, metsäsuunnittelua ja metsänhoidon suunnittelu ja toteuttaminen. Useat metsänhoitoyhdistykset tarjoavat myös kiinteistövälityspalveluja ja tilakaupoissa avustamista (Päijänteen metsänhoitoyhdistys 2013).

Metsänhoidollisten toimenpiteiden suunnittelu ja niissä neuvonta kuuluvat suoraan metsänhoitomaksulla katettaviin palveluihin. Toimenpiteiden toteutuksesta kuten taimikonhoidosta ja valmiista metsänhoitosuunnitelmasta yhdistykset laskuttavat metsänomistajaa kulujen kattamiseksi.

Puukauppaa toteutettaessa metsänhoitoyhdistys laatii metsänomistajalle puunmyyntisuunnitelman, joka kattaa suunnittelu ja maastotyöt. Jos metsänomistaja valtuuttaa metsänhoitoyhdistyksen hoitamaan puukaupan, kerää yhdistys puunostoyritysten tarjoukset kyseisestä hakkuusta ja hoitaa hakkuun valvonnan (Päijänteen metsänhoitoyhdistys 2013).

2.4.2 Metsäkeskus

Metsäkeskuksessa toimii kaksi erillistä yksikköä: julkiset palvelut ja liitetoiminnallinen yksikkö. Julkisiin palveluihin kuuluvat: metsätietopalvelut, asiakkuuspalvelut, metsäalan edistämispalvelut, rahoitus- ja tarkastuspalvelut. Nämä palvelut ovat tarkoitettu metsänomistajille sekä metsäalanorganisaatioille. Lisäksi julkisiin palveluihin kuuluu hallintopalvelut, joilla hoituu esimerkiksi laskutusasiat. Rahat julkisiin palveluihin tulevat suurilta osin valtiolta.

Liiketoiminnalliseen yksikköön kuuluvat metsäpalvelut, joita ovat: metsäsuunnittelu, suometsien hoito, yksityisten asiakkaiden tien rakennus ja kunnostus palvelut, tiekuntapalvelut, sekä taimi- ja siementuotanto (Metsäkeskus 2013).

2.4.3 Suuret metsäteollisuuden yritykset (UPM, Stora Enso ja MetsäGroup)

Suuret metsäteollisuusyritykset tarjoavat metsäpalvelusopimuksia, jotka sisältävät puukaupallisia ja metsänhoidollisia palveluita. Lisäksi ne tarjoavat koulutus- ja neuvontapalveluja, kuten muutkin vastaavat yritykset. Suunnittelupalvelut ovat useimmiten maksuttomia ja metsänomistajan laskutus tapahtuu tapahtuneiden työsuoritusten perusteella esimerkiksi puukaupan tai taimikonhoidon toteutuminen (Stora Enso 2012).

Oleellisimpana erona metsänhoitoyhdistysten palveluihin toimii se, että puukaupan toteutuessa hinnan kilpailutusta muiden yritysten välillä ei ole tapahtunut. Yritykset kuitenkin lupaavat kilpailukykyisempiä hintoja metsäpalvelusopimusasiakkailleen, kuin mitä he puusta maksaisivat jos metsänhoitoyhdistys toimisi kaupassa välikätenä.

2.4.4 Pienet metsäpalveluyritykset

Viime aikoina maassamme on syntynyt monia pienempiä metsäpalveluyrityksiä. Metsänomistajat eivät enää itse tee vuotuisia istutus ja taimikonhoitotöitä niin paljon kuin kymmenen vuotta sitten. Tämä yhdessä metsäteollisuuden ja metsäkeskuksen toimintojen ulkoistamisen kanssa on vaikuttanut positiivisesti metsäpalveluyritysten lukumäärän kasvuun. Useimmat pienet metsäpalveluyritykset ovat kooltansa yhden tai muutaman hengen yrityksiä (Saarinen & Rantala 2009, 12-13).

Pienet metsäpalveluyritykset tarjoavat metsänomistajille vaihtelevan määrän erilaisia metsänhoitopalveluja. Useimmiten palveluihin kuuluu erilaiset metsurityöt kuten taimikonhoito, istutus ja pihapuiden kaadot. Jotkut yritykset tarjoavat myös koneellisia hakkuita. Koska pienissä metsäpalveluyrityksissä harvoin on toimihenkilöosaamista, tulee metsänomistajan itse hoitaa muun muassa mahdolliset tukihakemukset (Saarinen & Rantala 2009, 12-13).

2.5 Metsänomistuksen muutokset

Nykypäivänä ovat selvästi nähtävissä metsänomistuksen rakenteelliset muutokset, jotka aiheutuvat metsätilojen pirstoutumisesta, metsänomistajien ikääntymisestä ja metsänomistajien kaupunkilaistumisesta (Hovi 2012). Kun iäkkäiden metsänomistajien metsät siirtyvät nuoremmille polville, tulee metsänomistusrakenne olemaan kovasti erinäköinen kuin muutama kymmenvuotta sitten. Metsäteollisuuden tulevaisuuden kannalta onkin tärkeää ottaa huomioon uusien metsänomistajien ajatukset metsien hoidosta.

Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen tutkimusten mukaan uudet metsänomistajat ovat innokkaita hoitamaan metsiänsä hyvän metsänhoidonmukaisesti niin, että niistä saatava taloudellinen tuotto ja luontoarvot ovat tasapainossa (Rämö & Toivanen 2009, 48-49). Uudet metsänomistajat panivat arvoa metsien suojelulle. He myös toivoivat, että metsiä käytettäisiin enemmän taloudellisen hyödyn saamiseksi myös metsäenergian muodossa. Täydellistä avohakkuukieltä puolsi vai

harva, mutta tutkimus osoitti, että valveutuneisuus koskien metsien monipuolista ja hyvää hoitoa kohtaan on lisääntymään päin (Rämö & Toivanen 2009, 48-49).

2.6 Metsänomistajaa koskevat lakiuudistukset

Maa- ja metsätalousministeriön valmisteleman metsänhoitomaksua koskevan lakiuudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2013 aikana (Maa- ja metsätalousministeriö 2011). Lakiuudistus muuttaa ratkaisevasti ennen automaattisesti lankeavaa metsänhoitomaksuvelvoitetta. Lain tarkoituksena on, että metsänomistaja pystyy laajemmin päättämään metsäänsä koskevista käyttö- ja hoitotoimenpiteistä (Jaakkola 2012).

Käytännössä pakollinen metsänhoitomaksu poistetaan kokonaan, jolloin metsänomistaja pystyy vertailemaan ja valitsemaan haluamiansa metsänhoitopalveluja vapaammin. Metsänomistaja voi myös halutessaan liittyä sellaiseen metsänhoitoyhdistykseen, jonka alueella hänellä ei välttämättä ole metsää. Pakkomaksun poisto myös pakottaa metsänhoitoyhdistyksiä parantamaan toimintaansa asiakaslähtöisemmäksi, mikä osaltaan myös parantaa metsänomistajien oikeuksia ja mahdollisuuksia mieleiseensä metsänhoitoon (Jaakkola 2012). Koska pakollista maksua ei enää ole, metsänomistajien mahdollisuudet vaikuttaa metsänhoitoyhdistysten toimintaan paranevat (Metsänhoitoyhdistys 2012).

Toinen metsänkäyttöä ja -hoitoa koskeva lakiuudistus on myös valmisteilla. Tämän lain tarkoituksena on lisätä metsänomistajien vapautta kasvattaa metsäänsä haluamallansa tavalla. Yksi oleellisimmista uudistuksista on päätehakkuisiin liittyvien rajoitusten lieventäminen. Tällöin esimerkiksi poimintahakkuita suosiva jatkuva kasvatus sekä nopeakiertoinen energiapuun kasvatus tullaan sallimaan (Jaakkola 2012).

3 Tutkimuksen toteutus

3.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Laadullinen tutkimus tuli kyseeseen, koska haastateltavien lukumäärä on verrattain pieni ja, koska tutkimustulokset pohjautuvat yksilöiden henkilökohtaisiin kokemuksiin ja mielipiteisiin.

Tarkemmin kvalitatiivisesta tutkimuksesta:

"Laadullisen tutkimusmenetelmän tyypillisimpiä ominaispiirteitä on mm. se, että tutkimus on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa. Tieto, jota kerätään, liittyy aina ihmisten tuottamiin merkityksiin, siinä suositaan aineistolähtöistä analyysiä. Tietolähteet valitaan tarkoitukseen parhaiten sopiviksi, tietolähteiden joukko on usein pieni verrattuna määrälliseen tutkimukseen ja tulokset ovat ainutlaatuisia koskien vain tiettyä aineistoa. Ei ole tarkoituskaan hakea asioille yleistettävyyttä, vaan tutkimuskohtaista tarkkuutta. Laadullinen tutkimus ei siis perustu tilastoihin eikä sen tuloksia saada mittaamalla. Laadullisen tutkimuksen määrittämisen tekee hankalaksi myös se, ettei sillä ole varsinaista omaa teoriaa tai paradigmaa, eli yleisesti hyväksyttyä ja oikeana pidettyä perusnäkemystä, jota ei kyseenalaisteta. Laadullista tutkimusta voidaan pitää määrällistä tutkimusta laadukkaampana ja yksilöivämpänä, mutta tämä ei tarkoita sitä, että laadullinen tutkimus olisi parempi vaihtoehto kuin määrällinen, vaan tutkimusmenetelmä valitaan tapaukseen sopivaksi. Määrällisessä eli kvantitatiivisessä tutkimuksessa tutkijan on etukäteen ymmärrettävä miten hän saa aineistonsa määrälliseen muotoon. Myös laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkijan on etukäteen harkittava, miten hän saa aineistostaan irti sen, mitä siitä haluaa." (Pöyry 2009)

Laadullinen tutkimus auttaa ymmärtämään tutkimuksen kohdetta ja selittämään sen päätöksen ja käyttäytymisen syitä. Sitä tehdessä tutkitaan pientä osaa tapuksista, mutta nämä pyritään analysoimaan mahdollisimman tarkasti. Tutkittavat on valittu harkinnanvaraisesti, eikä tutkimuksessa pyritä tilastollisiin yleistyksiin (Stenmann 2005). Omaan tutkimukseeni tämä sopii mainiosti, koska tutkittavien määrä oli pieni, eikä näin ollen suurempia yleistyksiä tutkimustuloksista voi tehdä.

Selvittämällä kohderyhmän arvot ja asenteet saadaan selville muun muassa tarpeellista tietoa markkinoinnin parantamiseen (Stenmann 2005). Omassa tutkimuksessani tämä onkin tärkeää sillä juuri taitoja ja tapoja parempaan asiakaspalveluun tällä haetaan. Kvalitatiivinen tutkimus sopii myös hyvin toiminnan keittämiseen, vaihtoehtojen tutkimiseen sekä sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseen (Stenmann 2005). Tästä on hyötyä tutkimukseni kannalta sillä metsänhoitomak-
susta luopumista voidaan pitää ongelmana metsänhoitoyhdistyksen kautta ja tähän ongelmaan tutkimukseni voi auttaa löytämään vastauksen.

3.2 Tiedonkeruumenetelmien vertailua

Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmää ei voi valita sattumanvaraisesti, vaan siihen vaikuttavat monet tekijät kuten se mitä, miten ja miksi tutkitaan. Sillä mihin tutkimuksella pyritään, on suuri vaikutus tutkimusmenetelmän valinnassa. Tiedonkeruutapa vaikuttaa myös tulosten laatuun ja tutkimuksen aikatauluun, kuten myös tutkimusotoksen laajuuteen (Tilastokeskus. 2013). Postikyselyn voi lähettää sa-
doille, kun taas käyntihaastatteluja niin monille olisi lähes mahdotonta toteuttaa.

Erilaisia tiedonkeruumenetelmiä:

- Käyntihaastattelut mahdollistavat haastattelujen pitemmän keston. Haastattelijan on helpompi ymmärtää vastausmateriaalia. Käyntihaastattelu mahdollistaa myös laajemman vastausmateriaalin. Arkaluontoisten kysymysten esittäminen on vaikeampaa kuin muissa tiedonkeruumeleissa. (Tilastokeskus 2013)
- Postikyselyn etuja ovat sen tuottamat alhaiset kustannukset ja mahdollisuudet haastatella kerralla suurempaa joukkoa ihmisiä. Kysely mahdollistaa yksinkertaiset kysymysrakenteet. Huonona puolena alhaiset vastausmäärät (Tilastokeskus 2013)

- Puhelinhaastattelun hyviä puolia ovat tiedonkeruun nopeus, kysymysten ja vastausten parempi ymmärtäminen, kohtuullisen edulliset kustannukset ja laajat vastaukset (Tilastokeskus 2013).

Omassa tutkimuksessani tärkeää on toimia läheisessä kontaktissa haastateltavien kanssa, siksi käyntihaastattelu sopikin parhaiten tiedonkeruumenetelmäksi. Lisäksi sen mahdollistama laajemman materiaalin saanti, on tutkimukseni kannalta hyvä. Postikyselyn käyttämällä olisin saanut helposti paljon vastauksia, mutta niiden laatu ei olisi ollut niin hyvä, kun muilla tiedonkeruumenetelmillä. Sen sijaan puhelinhaastattelu toimi kohtalaisesti. Se toimi hyvin niiden metsänomistajien kanssa, jotka eivät olisi suostuneet käyntihaastatteluun tai postikyselyyn. Puhelinhaastattelulla saatujen tulosten laajuus ei ollut niin suuri kuin käyntihaastatteluissa, mutta oli kuitenkin kelvollinen.

3.3 Haastattelut

Haastatteluita kertyi yhteensä 4 kappaletta. Tarkoituksena oli saada niitä enemmän, mutta ihmiset olivat valitettavan vastahakoisia niihin osallistumaan. Toisaalta haastatteluista saadut aineistot olivat hyvin samankaltaisia, joten voisi olettaa, että saamani tulokset, niiden vähäisestä lukumäärästä huolimatta, ovat kelvollisia.

Haastattelut toteutin joko henkilökohtaisesti metsän omistajan kanssa tai sitten puhelimen välityksellä. Sellaisille metsänomistajille, jotka eivät suostuneet henkilökohtaiseen tai puhelinhaastatteluun, lähetin kirjallisen kyselylomakkeen, joka sisälsi avoimia kysymyksiä. Valitettavasti kirjallinen kysely ei tuottanut yhtäkään vastausta.

Haastattelujen aikana häiriötekijät pyrittiin pitämään vähäisinä haastattelujen ajan ja paikan valinnalla. Haastattelun runkona toimi kokoamani kysymyslomake. Tarkoituksena ei kuitenkaan missään vaiheessa ollut noudattaa tuota lomaketta orjalisesti, vaan soveltaa sitä tarpeen vaatiessa. Henkilökohtaiset haastattelut nauhoitin ja puhelinhaastattelussa kirjasin vastaukset muistiin myöhempää tutkimista ja

analysoimista varten. Haastatteluiden keskimääräiseksi kestoksi muodostui noin 18 minuuttia. Henkilökohtaisesti suorittamani haastattelut kestivät kauemmin kuin puhelinhaastattelut. Haastatellut henkilöt esiintyvät työssäni eettisistä syistä nimettömästi.

3.4 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutettiin haastatteluaineistoa analysoimalla. Runkona toimivat haastatteluiden tallenteet ja muistiinpanot, sekä osittain muut kirjalliset lähteet. Kaikki haastattelut käytiin läpi useasti ja monesta eri näkökulmasta, jotta niistä saataisiin mahdollisimman paljon informaatiota irti. Aineistojen vertailu tapahtui silmämääräisesti ja omaa pohdintaa vapaasti apuna käyttäen. Pyrkimys oli etsiä yhteneväisyyksiä ja eroja mahdollisimman laajasti ja samalla myös pohtia, mistä nämä erot saattaisivat johtua. Tietenkään tarkkoja ja ehdottoman luotettavia tuloksia näin tutkimalla ei voida saavuttaa, koska aina on otettava huomioon, että vastaukset perustuvat vain ja ainoastaan ihmisten omakohtaisiin kokemuksiin ja mielipiteisiin, joihin taas vaikuttavat lukemattomat muut tekijät, kuten persoonallisuus ja ihmisten henkilöhistoria.

4 Tutkimuksen tulokset

4.1 Metsänhoitomaksusta luopumisen syyt

Kaikki metsänhoitomaksusta luopuneet metsänomistajat mainitsivat tärkeäksi syyksi luopumiselle rahan. Tämä ei tosin ole kovin yllättävä tieto sillä suurimmalla osalla niistä metsänomistajista, joidenka tiedot sain käsiini, oli omistuksessaan metsää enemmän kuin keskimääräisellä metsänomistajalla eli yli 30,1 ha (Mustonen 2012). Haastateltava D:llä metsätila oli suurin yksittäinen toimeentulonlähde. Muilla haastateltavilla metsä toimi lisätulonlähteenä muiden töiden ohella. Kenelläkään haastatellulla ei ollut halua tai käsitystä kertoa paljonko he olettivat saavuttavansa säästöjä metsänhoitomaksusta luopumisella tai paljonko heille käytännössä syntyi säästöjä.

Haastatteluista suoraan ainakin kahdessa tärkeäksi syyksi nousi tyytymättömyys paikallisen metsänhoitoyhdistyksen toimintaan. Haastateltava B jopa mainitsi tulleen väheksytyksi sukupuolensa takia: ”... sitten saatua tarpeeksi ylimielisyyttä osakseni tulini siihen tulokseen, että tämä johtuu siitä, että olen kerta kaikkiaan väärää sukupuolta näihin hommiin”. Hän myös oli pettynyt siihen, ettei mhy:n edustajalla ollut aikaa paneutua hänen kanssaan metsänhoidollisiin asioihin, eikä auttaa häntä tutustumaan omaan metsäänsä. Metsänomistaja A:n tapauksessa taas ratkaisevaksi syyksi nousivat metsänhoitoyhdistyksen valtuuston väliset erimielisyydet koskien metsänhoitoyhdistyksen liittymistä toiseen metsänhoitoyhdistykseen. Hän myös koki saavansa parempaa palvelua paikalliselta UPM:n edustajalta, jonka kanssa hän koki olevansa samalla aaltopituudella metsien hoidosta: ”...Siihen aikaan UPM:llä oli palveluksessa sellainen asiallinen ostomies, jonka kanssa oli mukava toimia...”. Haastateltava C ja D eivät kokeneet, että metsänhoitoyhdistyksen toiminta olisi ollut vaikuttava tekijä heidän eropäätökseensä. Toisaalta he kumpi totesivat, ettei paikallisen mhy:n toiminta ollut heille edes tuttua. Toinen oli saanut metsänsä hiljan sukupolvenvaihdoksen kautta ja toinen totesi,

etteivät metsäasiat juuri kiinnosta häntä, koska ne on aina hoitanut joku muu hänen puolestaan.

Kaikkien haastateltavien lähipiirissä oli kokemuksia metsänhoitomaksusta irtautumisesta ja metsäpalvelusopimuksista. Läheinen oli joko perheenjäsen tai sitten naapuri. Yhteistä kaikille oli, että positiivisia kokemuksia metsänhoitomaksusta irtaantumisesta oli saatavilla näin läheltä. Haastateltava D:llä irtisanoutuminen metsänhoitomaksusta ei ollut tapahtunut henkilökohtaisesti, vaan hänen isänsä oli aikoinaan siitä luopunut.

4.2 Metsänhoitomaksusta luopumisella saavutetut edut ja tavoitteet

Metsänomistaja A luopui metsänhoitomaksusta, jotta saisi metsiensä hoidolle paremman hintalaatusuhteen. Tavoite saavutettiin hyvin ja hän oli pitkän aikaa hyvin tyytyväinen solmimansa metsäpalvelusopimuksen antiin. Valitettavasti hänen metsiensä hoidon taso laski kuitenkin reilun kymmenen vuoden jälkeen metsänhoitomaksusta luopumisesta. Hän koki, että puufirma mielellään hakkasi aukkoja hänen metsiinsä, mutta jätti sitten taimikot ja nuoret metsät vähemmälle huomiolle: *”Nykyään yhteydenottoja tulee vaan ku olis aukkopuusta kysymys... taimistoihin ei olisi niin kova kiire...”*. Tämä johtui hänen mukaansa puufirmassa tapahtuneista henkilöstömuutoksista. Toisaalta hän totesi, että muutos huonompaan päin saattoi johtua myös siitä, ettei firman työntekijöillä enää ollut aikaa perehtyä yksittäisen metsänomistajan tarpeisiin yhtä huolella kuin ennen. Juurikin näiden seikkojen takia hän suunnittelee liittyvänsä uudestaan metsänhoitomaksun piiriin.

Haastateltava B havitteli metsänhoitomaksusta luopumisella parempaa asiakaspalvelua. Metsäpalvelusopimus kävikin hänelle hyvin ja myös hänellä asiat sujivat pitkän aikaa mukavasti. Yhtiön edustajalla oli aikaa kierrellä hänen kanssaan metsiä ja keskustella niiden hoidosta: *”Oli mukavaa kun pääsi jonkun kanssa, joka näistä asioista tietää kattomaan ja samalla sitä itekkin sitten tiesi, että mitä sieltä löytyy...”* Haastateltava koki, että oli mukavaa tietää enemmän omista metsistänsä ja olla perillä niissä tapahtuvista toimenpiteistä. Nykyään yhtiöedustaja ottaa hä-

neen yhteyttä vain harvoin ja silloinkin hänellä on jo valmiiksi suunnitelmat tehtynä. Töykeää yhteydenpito ei ole, mutta aikaa henkilökohtaisille metsäkäynneille ei tunnu enää olevan. B ei koe esteitä sille, että tulevaisuudessa liittyisi taas metsänhoitoyhdistykseen, kunhan vaan ensin tutustuu tarkemmin sen toimintaan.

Metsänomistaja C:llä ei suuria tavoitteita ollut, hänen luopuessaan metsänhoitomaksusta. Hänen metsänsä ovat olleet ennen ja jälkeen eroamisen hyvässä kunnossa ainakin sikäli, kun hän itse tietää. Rahaa on säästynyt jonkin verran, kun sitä niin sanotusti turhasta ei ole tarvinnut maksaa. Metsäpalvelusopimuksen puitteissa yhtiön edustaja ottaa häneen säännöllisesti yhteyttä ja hänen metsiensä hakkuut ja hoito sujuvat jouhevasti. Itse hän ei käy metsiänsä tutkimassa, koska asuu niin kaukana, mutta veli on sanonut, että hyvässä kunnossa ne ovat. Hän ei näe mitään syytä muuttaa nykyistä käytäntöä miksikään tulevaisuudessa, koska mitään negatiivista ei ole ilmaantunut.

Metsänomistaja D:llä ei varsinaisia tavoitteita ollut metsänhoitomaksusta luopumiselle, sillä hänen isänsä teki sen vuosia sitten. Sukupolvenvaihdoksen jälkeen hän ei ole katsonut tarpeelliseksi muuttaa nykyisiä järjestelyjä: *”Isäntä aikoinaan metsänhoitoyhdistyksestä eros ja ihan hyvin minulle tämä malli on käynnykki”*. Koska hän hoitaa metsänsä osittain itse, hänellä on hyvä käsitys sen nykytilasta ja hän on siihen tyytyväinen. Yhteistyö puufirman kanssa sujuu mukavasti ja työt hoituvat aikataulussa. Metsästä tulee tuottoa entiseen malliinsa, eikä sanomista työnjäljestä ole ollut. Jos asiat hoituvat entiseen malliinsa myös tulevaisuudessa, ei hänen tarvitse miettiä vaihtoehtoja nykyisille järjestelyille.

4.3 Metsän merkitys metsänomistajalle

Haastateltava A:lle metsän merkitys on ainoastaan siitä saatavat taloudelliset hyödyt. Metsässä liikkuminen ja siellä harrastaminen eivät ole koskaan häntä kiinnostaneet. Nuoruudessa hän joutui jonkin verran metsässä aikaa viettämään marjastaen, mutta vanhemmiten metsässä liikkuminen on kiinnostanut aina vähemmän. Vaimo kyllä tykkää liikkua metsässä marjastaen ja sienestäen, joten pakkasmarjo-

ja ei tarvitse ostaa muualta. Paras mahdollinen metsä A:n mielestä on metsä, jota hoidettaisiin poimintahakkuilla niin kuin ennen vanhaan: *”Vanhemmasta päästä ottasin puuta pois, silloin tulisi tasasemmin tuottoa. Nytten saattaa olla välissä vuosikymmeniä ennen kun mennään seuraavan kerran”*. Hänen mielikuvissaan tällä tavoin hoidettu metsä on myös kaikkein kaunein, koska siellä on eri-ikäistä puus-
toa.

Metsänomistaja B:lle metsä merkitsee tulonlähteen lisäksi paljon muutakin. Hänen mielestään luontoa ja luontoarvoja kunnioittamallakin voidaan saavuttaa hyvä taloudellinen tuotto. Hyvää metsää tulisikin hänestä hoitaa niin, että eläimet ja kasvit mahdollisimman vähän siitä häiriintyisivät. Poimimalla hakkuissa aina vanhimmat puut pois jäisi metsään vain vähän rumia jälkiä. Hän tykkää viettää aikaa metsässä, marjastaa ja sienestää. Hänen kokee, että ainakin ennen hänen metsiänsä on hoidettu hänen arvojensa mukaisesti. Kaiken kaikkiaan hänestä paras ja kaunein metsä on sellainen, joka on hoidettu ja siellä on mukava kulkea.

Metsänomistaja C:llä ei ole suuria intressejä metsiä kohtaan. Hän haluaa omista metsistänsä lisätienestiä, mutta ei ole muuten niistä kovin kiinnostunut. Hänen omat metsänsä ovat liian kaukana hänen kotoaan, jotta hän niissä haluaisi käydä. Lenkkeilyä lähi metsissä hän kyllä harrastaa ja tykkää muutenkin kulkea niissä koiransa kanssa. Paras metsä hänestä on sellainen, missä on hyvät lenkkipolut ja retkeilymahdollisuudet.

Haastateltava D:lle metsien taloudellinen merkitys on suuri. Hän arvostaa metsiänsä, koska on niissä ikänsä touhunnut. Koska metsät ovat lähellä hänen kotiaan, tulee hänen käytyä niissä lähes viikoittain: *”Viikottain tulee käytyä, kun ne tässä kotinurkilla on. Aina sieltä jotain hommaa löytää, jollei muuten nii käy makkarat paistamassa, jos keli on hyvä”*. Hänen metsillensä on myös suuri virkistysarvo, koska hän mielellään käy niissä vaimonsa kanssa marjassa. Jonkin verran hän myös ajelee poikansa kanssa mönkijälle metsissänsä ja käy paistamassa makkaraa rakentamallaan laavulla. Hänen mielestään hyvä metsä on sellainen, josta saa rahaa, mutta siellä on myös kiva viettää vapaa-aikaa ja virkistäytyä.

5 Pohdintoja ja päätelmiä

Haastattelujen pituudet jäivät tutkimuksen kannalta kohtuullisen lyhyiksi, joten siksi on mahdotonta päätellä, kuinka kattavia haastateltavien antamat vastaukset ja selitykset todellisuudessa olivat. Ihmisten on vaikea kertoa varsinkin henkilökohtaisista tuntemuksista vieraalle ihmiselle, vaikka haastattelu suoritettaisiin tutussa paikassa. Varsinkin puhelinhaastattelussa henkilökohtaisen kontaktin puute varmasti rajasi joitakin vastauksia ja ajatuksia pois, vaikka haastateltavat tuntuivatkin ”lämpenevän” haastattelun edetessä.

Täytyy myös muistaa, että haastatteluun suostuneiden määrä oli aika pieni verrattaessa kaikkien potentiaalisten haastateltavien lukumäärään. On vaikeaa päätellä, miksi juuri nämä tietyt metsänomistajat halusivat vastata haastatteluun. Arvailujen varaan jää, olivatko nämä haastateltavat vain muita rohkeampia ja ulospäin suuntautuneempia vai kokivatko he vain, että heillä olisi jotakin sanottavaa asiaan.

Varsinaisia yhdistäviä tekijöitä ei haastateltavilta ainakaan näiden haastattelujen aikana löytynyt. Haastateltavien joukossa oli maatilanisäntää, kerrostaloasujaa ja kartanonomistajaa. Ainoa yhtenevä tekijä oli se, että kaikki haastateltavat olivat noin keski-ikäisiä. Tutkimuksen kannalta yhdistävien tekijöiden puute oli hyvä, koska tilanne mahdollisti mahdollisimmat laajan skaalan erilaisia kokemuksia, kuin esimerkiksi vaikka silloin jos kaikki olisivat olleen maatilallisia.

Kuten tutkimustuloksista ilmeni, kaikkia haastateltavia metsänomistajia yhdisti taloudellisen hyödyn tavoittelu heidän luopuessaan metsänhoitomaksusta. Kuitenkin haastattelun edetessä ilmeni, ettei raha ollutkaan aina ratkaisevassa asemassa metsänhoitomaksusta luovuttaessa. Puhe tuntui myös helposti kiinnittyvän taloudellisiin asioihin aina kun haastateltavan puheeseen tuli tauko tai haastateltava tuntui kokevan kysymyksen hankalaksi tai jollain tapaa kiusalliseksi. Tästä voisi helposti päätellä, että taloudellisista vaikuttimista puhuminen oli metsänomistajille paljon helpompaa, kuin henkilökohtaisten asioiden ruotiminen. Henkilökohtaisten vaikuttimien haalimiseen tarvittiin paljon enemmän aikaa ja kaivelua.

Haastatteluissani koetin tutkia metsänomistajien suhtautumista metsään henkilökohtaisella ja virkistystasolla. Tuloksista saattoi huomata, että monelle haastateltavalle oli tärkeää, taloudellisten intressien lisäksi, säilyttää oman metsän hyvät virkistyskäyttömahdollisuudet. Monet olivat hyvin tyytyväisiä jos saivat yhdessä metsäammattilaisen kanssa keskustella myös näistä asioista. Olikin mielenkiintoista huomata, että nykyään paljon pinnalla oleva metsien monikäytön arvostaminen näkyi myös tutkimustuloksissa. Kaikille ei ollutkaan ihan sama, mitä kauniille metsäpolulle tai hyvälle marjapaikalle tapahtuu hakkuun yhteydessä. Voisi kuvitella, että edeltävnlainen kiinnostus metsien monikäytölle tulisi tulevaisuudessa kasvamaan lisää.

Kiinnostavaa oli huomata, etteivät metsänhoitomaksusta luopumisen syyt aina olleet aineellisia. Kaikki haastateltavat osasivat kuitenkin nimetä jopa muutamia sosiaalisia syitä luopumisellensa metsänhoitomaksusta. Monesti syynä oli nimenomaan tyytymättömyys jonkun metsänhoitoon osallistuneen tahon toimintaan. Ainakin haastateltavat A ja B osasivat kertoa olleensa suoranaississa riidoissa paikallisen mhy:n edustajan tai edustajien kanssa. Jos näitä tuloksia voidaan edes varovasti yleistää, metsänhoitoyhdistyksen tulisi kiinnittää reilusti enemmän huomiota asiakaspalveluun ja asiakkaidensa henkilökohtaisten toiveiden kuunteluun.

Voisi kuvitella, että piakkoin voimaan tulevat uudet lait toisivat apua useammankin haastateltavan tilanteeseen. Varsinkin ne metsänomistajat, jotka haluaisivat itse vaikuttaa enemmän metsiensä hoitoon ja haluaisivat enemmän vaihtoehtoja nykyisille hoitomalleille, hyötyisivät suunnitelluista vapaammista metsänhoitomalleista. Vaikkeivät suuremmat metsäyhtiöt juuri monipuolistaisi palvelujaan metsänomistajille, tulee ainakin metsänhoitoyhdistysten muuttaa toimintatapojaan jos he haluavat säilyttää osansa metsäasiakkaista.

LÄHTEET

- Finlex. 1998. Laki metsänhoitoyhdistyksistä. [Verkkojulkaisu]. Helsinki; Maa- ja metsätalousministeriö. [Viitattu 1.4.2013]. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980534#P8>
- Hovi, E. 2012. Markkinointi puukaupan tukena metsäalan murroksessa. Tampereen ammattikorkeakoulu. Metsätalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Saatavana: http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/52980/Hovi_Elise.pdf?sequence=1
- Jaakkola, H. 2012. Mhy-lain muutos – vapautta ja vastuuta. Metsätalous. 6.11.2012. 4-6.
- L. 20.10.1950. Metsänhoitoyhdistyslaki.
- Maa- ja metsätalousministeriö. 19.12.2011. Metsälainsäädännön uudistamistyö jatkuu. [Verkkojulkaisu]. Helsinki; Maa- ja metsätalousministeriö. [Viitattu 1.4.2013]. Saatavilla: http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/tiedotteet/111219_metsalainsaadanto.html
- Metsänhoitoyhdistys. 2013. Metsänomistajan asialla. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 7.4.2013]. Saatavilla: http://www.mhy.fi/mhy/metsanomistajanasialla/fi_FI/index/
- Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Pirkanmaa. 2012. Metsänhoitomaksu. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 1.4.2013]. Saatavana: http://www.mhy.fi/pohjoispirkka/esittely/fi_FI/metsanhoitomaksu/
- Metsänhoitoyhdistys. 2012. Metsänhoitoyhdistyslaki uudistetaan. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 5.4.2013]. Saatavilla: http://www.mhy.fi/pohjoispirkka/ajankohtaista/fi_FI/metsalainuudistus/
- Metsäkeskus. 2013. Organisaatio. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 20.5.2013]. Saatavana: <http://www.metsakeskus.fi/web/10156/18>
- Mustonen, A. 2012. Vasta 270 metsähehtaarilla pääsee keksituloihin. [Verkkojulkaisu]. Kauppalehti. [Viitattu 16.4.2013]. Saatavilla: <http://www.kauppalehti.fi/omaraha/vasta+270+metsahehtaarilla+paasee+keskitulohin/201203123125>

- Päijänteen metsänhoitoyhdistys. 2013. Suunnittelu-, arvio- ja neuvontapalvelut. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 20.5.2013]. Saatavana: <http://www.paijannemhy.fi/suunnittelu--arvio-ja-neuvontapalvelut>
- Päijänteen metsänhoitoyhdistys. 2013. Puukaupalliset palvelut. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 20.5.2013]. Saatavana: <http://www.paijannemhy.fi/puukaupalliset-palvelut>
- Pöyry, J-P. T. 2009. Metsäkoneyrityksen liiketoiminta- ja strategiasuunnitelma. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Metsätalouden ylempi amk-tutkinto, metsätalouden liiketoiminta. [Opinnäytetyö]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-200912178201>
- Rämö, A-K. Toivanen, R. 2009. Uusien metsänomistajien asenteet, motiivit ja ai-
komukset metsiin ja metsänomistamiseen liittyvissä asioissa. [Verkkojulkaisu].
Helsinki; Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja nro 216. [Viitattu
20.5.2013] Saatavana: http://www.ptt.fi/dokumentit/rap216_1802091232.pdf
- Saarinen, V-M. Rantala, J. 2009. Palveluyrittäjyys metsätaloudessa. [Verkkojulkai-
su]. Metsäntutkimuslaitos. [Viitattu 21.5.2013]. Saatavana:
http://www.tts.fi/kasvunevaat/files/teho09-4_12-14.pdf
- Stora Enso. 2012. Keskitettyä palvelua metsänomistajan parhaaksi. [Verkkojulkai-
su]. [Viitattu 20.5.2013]. Saatavana: <http://www.storaenso.com/wood-forest/stora-enso-metsa/palvelut-metsanomistajille/Pages/keskitettya-palvelua-metsanomistajan-parhaaksi.aspx>
- Tilastokeskus. Päivitetty 4.4.2013. Tiedonkeruumenetelmän valinta. [Verkkojulkai-
su]. [Viitattu 5.4.2013]. Saatavilla:
http://www.stat.fi/tup/htpalvelut/haastutk_toiminta_tiedonkeruu.html
- Viitala, J. 2006. Metsänhoitoyhdistysten 100 vuotta, miljoonan ihmisen metsäpal-
velijaksi. Helsinki. Tietosanoma.

Liitteet

Haastatteluista kokosin lyhyet tiivistelmät, joihin on merkittynä haastatteluiden sisällölliset pääkohdat. Haastateltavan kanssa käytiin läpi ennen varsinaista haastattelua kysymysten teemat ja pääkohdat.

Liite 1. Kysymyslomake

Haastattelujeni pohjana ja runkona käytin seuraavanlaisia kysymyksiä.

Osio 1. Mitä etuja ja tavoitteita olet saavuttanut luopumalla metsänhoitomaksusta?

- 1. Millaisia tavoitteita asetit ja millaisia etuja tavoittelit luopuessasi metsänhoitomaksusta?*
- 2. Hoituvatko asiat mielestäsi paremmin vai huonommin kuin ennen? Anna esimerkki.*
- 3. Tuntuuko sinusta, että olet saavuttanut tavoitteesi luovuttuasi metsänhoitomaksusta? Miten? Anna esimerkkejä.*

Osio 2. Kuvaile, millainen oli luopumisprosessisi metsänhoitomaksusta?

- 1. Mistä lähti ajatus maksusta luopumiseen?*
- 2. Millaisia taloudellisia ja arvomaailmaasi liittyviä syitä metsänhoitomaksusta luopumiseen liittyi?*
- 3. Liittyikö luopumiseen sosiaalisia syitä tai ristiriitoja? Millaisia?*
- 4. Kuulitko mahdollisesti ennen luopumisprosessiin ryhtymistä muita metsänhoitomaksusta luopuneita? Millaisia olivat heidän kokemuksensa asiasta?*
- 5. Vaikuttivatko heidän näkemyksensä jollainlailla päätökseesi ja ratkaisuihisi? Miten?*
- 6. Mistä hait tietoa, kun ajatus metsänhoitomaksusta luopumisesta syntyi?*
- 7. Kuka hoitaa metsäsi nyt?*

Osio 3. Mitä metsä sinulle merkitsee?

- 1. Onko metsä sinulle ainoastaan tulon lähde?*
- 2. Millaisia elämyksellisiä ja sosiaalisia piirteitä metsääsi liittyy?*
- 3. Millainen suhde sinulla on metsääsi?*

4. Miten metsääsi mieluiten hoitaisit? Eroaako se metsiesi nykyisestä hoitotavasta? Miten?

5. Voiko metsäsi mielestäsi paremmin, kuin ennen metsänhoitomaksusta luopumista? Anna esimerkkejä.

6. Millainen on mielestäsi paras mahdollinen metsä?